

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра громадського здоров'я з лікарсько-трудовою експертизою

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»

“30” серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради міжнародного
факультету

Протокол від 30 серпня 2024 р. №1

СИЛАБУС

МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ В СТОМАТОЛОГІЇ

Обов'язкова

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	22 Охорона здоров'я
спеціальність	221 Стоматологія
кваліфікація освітня:	магістр стоматології
кваліфікація професійна:	лікар-стоматолог
освітньо-професійна програма	Стоматологія
форма навчання	денна
курс та семестри вивчення навчальної дисципліни	V курс IX семестр

УХВАЛЕНО

на засіданні кафедри громадського здоров'я з
лікарсько-трудовою експертизою
Протокол № 1 від 28.08.2024р.

Полтава – 2024 рік

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Ляхова Наталія Олександрівна, доцент, кандидат медичних наук</i>
Профайл викладача	https://soc-med.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+38 050 6147638
E-mail	natanew2017@ukr.net
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://soc-med.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Лекції (год.) – 12

Практичні заняття (год.) – 36

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю – ПМК

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни «Менеджмент і маркетинг в стоматології» здійснюється на кафедрі громадського здоров'я з лікарсько-трудовою експертизою.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);

- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Загальні засади, цінності, принципи та норми академічної доброчесності, політика і процедури забезпечення визначені «Кодексом академічної доброчесності»

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/w06zPTIU3h58RxfegTTwy7bSS9MTIfSDrxtHezK6.pdf?_ga=2.14937590.1521394657.1630681136). «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників»

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/Sj670MBVmC9qGVuTmHU8k9ZGKuX3DlzIwRNr8pBu.pdf) встановлює норми та правила академічної доброчесності при виконанні письмових робіт.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дотримання правил внутрішнього розпорядку ПДМУ,

- бути толерантними, доброзичливим та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;

Політика щодо відвідувань та відпрацюванню занять здобувачами вищої освіти:

- - присутність на всіх заняттях: лекційних, практичних, ПМК є обов'язковим з метою об'єктивного поточного та підсумкового оцінювання знань.
- - відпрацювання пропущених занять є обов'язковим та проходить на кафедрі;
- - перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми дисципліни або неявки на підсумковий контроль.

Опрацювання здобувачем тем самостійної роботи проходить на платформі e-Aristo, доступ до якої забезпечує адміністрація деканата стоматологічного факультету.

Викладання на кафедрі відбувається відповідно до норм чинного законодавства України та нормативних документів ПДМУ з якими можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>

Звертаємо увагу!!! При вивченні дисципліни вітається долучення здобувачів освіти до неформальної освіти у вигляді участі у вебінарах, конференціях, семінарах за тематиками дисципліни. Отримані сертифікати є підґрунтям для перезарахування окремих тем дисципліни з отриманням відповідної оцінки.

Опис навчальної дисципліни (анотація):

Предмет вивчення дисципліни - управлінські, фінансово-економічні та соціальні аспекти функціонування сфери охорони здоров'я; особливості маркетингу в охороні здоров'я загалом та в стоматології зокрема, охоплює процеси, принципи та механізми управління стоматологічними закладами і практиками. Дисципліна зосереджена на вивченні ключових аспектів управління персоналом, фінансового планування, маркетингу стоматологічних послуг, а також розвитку та реалізації стратегій підвищення ефективності роботи закладу.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити:

- Українська мова (за професійним спрямуванням),
- Філософія,
- Соціальна медицина, громадське здоров'я та основи доказової медицини з основами сучасного наукового дослідження,
- Судова медицина (стоматологія). Медичне право України

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни є набуття здобувачем вищої освіти знань, формування елементів професійних компетентностей та практичних навичок в галузі управління охороною на основі спеціалізованих сучасних наукових здобутків у сфері менеджменту та маркетингу в охороні здоров'я загалом та в стоматології зокрема.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- Отримання ґрунтовних знань щодо базових засад маркетингу охорони здоров'я та комплексного дослідження ринку
- Формування у здобувачів знання основ медичного страхування та його соціально-економічних аспектів.
- Формування вмінь та навичок щодо планування, організації, мотивації медичного персоналу та володіння навичками ціноутворення в охороні здоров'я.
- Отримання ґрунтовних знань щодо принципів та функцій маркетингу в наданні медичних послуг.
- Формування вмінь та навичок щодо комплексного дослідження ринку медичних послуг, використання маркетингових моделей в системі охорони здоров'я.
- Формування вмінь та навичок щодо використання маркетингових стратегій в системі управління медичним закладом, технологій стратегічного планування та аналізу, методів бізнес-планування.
- Отримання ґрунтовних знань щодо сучасного управлінського мислення, розуміння концептуальних засад системного менеджменту в галузі охорони здоров'я.
- Формування вмінь та навичок щодо планування, організації, мотивації персоналу та ефективного контролю діяльності медичних працівників.
- Отримання ґрунтовних знань щодо особливостей моделей та систем фінансування охорони здоров'я, фінансового середовища та ресурсів в медицині.
- Отримання вмінь та навичок щодо ціноутворення в охороні здоров'я, державного регулювання охорони здоров'я та приватного сегменту медицини.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні, матриця компетентностей)

- Інтегральні

ІК 1. Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність спілкуватися англійською мовою.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні):

СК13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).

СК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

СК 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

СК 17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН 15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

ПРН 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах

функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

знати:

- - основні поняття менеджменту, як науково - обґрунтованого процесу управління в медицині, зокрема в закладах охорони здоров'я державної та приватної форм власності;
- - базові засади управління персоналом в закладах охорони здоров'я в сучасних соціально-економічних умовах;
- - основи оплати праці медичного персоналу, зокрема поняття мотиваційного механізму управління медичним персоналом;
- - сутність фінансово-економічних відносин в медицині, фінансового середовища і ресурсів та основних моделей і систем фінансування охорони здоров'я;
- основні поняття та категорії маркетингу та його конкретний практичний інструментарій;
- базові засади маркетингу охорони здоров'я та особливості медичного маркетингу в сучасній охороні здоров'я;
- специфічні особливості та принципи маркетингу у медицині загалом і в стоматології зокрема;
- базові засади ціноутворення у медичних закладах та особливості ціноутворення в стоматології;
- інструментарій комплексного вивчення ринку в системі маркетингу охорони здоров'я;
- напрями стратегічного маркетингу в охороні здоров'я та основи стратегічного аналізу.

Вміти:

- управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я в рамках національної системи охорони здоров'я;
- організовувати роботу та професійний розвиток медичного персоналу з урахуванням ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності, справедливості і відповідальності;
- управляти ресурсами медичної установи з позиції ефективності, планувати ціни на медичні послуги в закладах охорони здоров'я державної та приватної форм власності;

- розробляти бізнес-стратегії та бізнес-плани інвестиційних та соціальних проєктів в сфері охорони здоров'я.
- здійснювати комплексне вивчення ринку в системі маркетингу охорони здоров'я, зокрема використовувати маркетингові моделі та позиціонувати медичну послугу;
- планувати та розробляти конкурентні стратегії на ринку медичних послуг, зокрема маркетингові, на основі технологій стратегічного аналізу;
- використовувати методологію стратегічного планування діяльності медичної установи для визначення головних цілей і розробки програм їх досягнення в умовах складного динамічного зовнішньоекономічного середовища;
- зорієнтувати діяльність стоматологічної медичної установи на задоволення потреб та побажань отримувачів медичних послуг і одночасно - отримання прибутків.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Менеджмент в стоматології		
1.	Правове регулювання стоматологічної практики	2
2.	Фінансовий менеджмент у стоматологічній клініці	2
3.	Кадровий менеджмент у стоматології	2
	Всього за змістовний модуль 1	6
Змістовний модуль 2. Маркетинг в стоматології		
1.	Базові засади маркетингу охорони здоров'я	2
2.	Базові засади ціноутворення на медичні послуги	2
3.	Стратегічне маркетингове планування в охороні здоров'я	2
	Всього за змістовний модуль 2	6
	Разом	12

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Менеджмент в стоматології		
1	Організація стоматологічної практики. 1. Організаційно-правові форми стоматологічної практики 2. Вибір організаційно-правової форми клініки 3. Створення та управління організаційною структурою.	2
2	Організація взаємодії між адміністрацією та медичним персоналом 1. Розробка посадових інструкцій для персоналу. 2. Оптимізація робочих процесів для підвищення ефективності.	2
3	Правове регулювання стоматологічної практики 1. Ліцензування стоматологічної діяльності. 2. Вимоги щодо забезпечення медичної та юридичної документації. 3. Дотримання стандартів інфекційного контролю.	2

	4. Захист прав пацієнтів та медичних працівників. 5. Відповідальність за неналежне надання стоматологічних послуг.	
4	Види контролю за об'єктом 1. Фінансовий: Контроль доходів, витрат, прибутковості (внутрішній/зовнішній). 2. Операційний: Контроль процесів та виконання планів. 3. Контроль якості: Перевірка відповідності продукції стандартам. 4. Стратегічний: Оцінка ефективності обраної стратегії.	2
5	Фінансовий менеджмент у стоматологічній клініці. 1. Створення бюджету клініки та контроль фінансових потоків. 2. Аналіз основних фінансових показників: рентабельність, ліквідність. 3. Ціноутворення на стоматологічні послуги. 4. Оптимізація витрат та управління матеріальними ресурсами. 5. Планування інвестицій в оновлення обладнання та розвиток клініки.	2
6	Управління якістю медичних послуг у стоматології. 1. Розробка та впровадження стандартів якості. 2. Моніторинг та оцінка якості наданих послуг. 3. Робота зі скаргами пацієнтів: причини та шляхи вирішення. 4. Оцінка задоволеності пацієнтів стоматологічними послугами. 5. Впровадження сучасних технологій для підвищення якості послуг.	2
7	Менеджер як основний суб'єкт управління 1. Сутність: Основні функції: Ключові якості: 2. Типи менеджерів за рівнем управління (ієрархічна структура) 3. Типи менеджерів за функціональною спеціалізацією	2
8	Кадровий менеджмент в стоматології 1. Підбір та адаптація персоналу для стоматологічної клініки. 2. Розробка системи мотивації та стимулювання співробітників. 3. Оцінка ефективності роботи персоналу. 4. Професійний розвиток та навчання стоматологічного персоналу.	2
9	Управління конфліктами в робочому колективі. 1. Виявлення та діагностика 2. Підготовка до втручання 3. Втручання 4. Завершення та оцінка	2
	Всього за змістовний модуль 1	18
Змістовний модуль 2. Основи економіки фармації		

1	Основи маркетингу в охороні здоров'я 1. Ринок медичних послуг: сегментація, елементи ринку. 2. Медичний маркетинг в сучасній охороні здоров'я. 3. Маркетинг в стоматології.	2
2	Комплексне вивчення ринку в системі маркетингу охорони здоров'я. 1. Комплексне дослідження ринку. 2. Маркетингові моделі та позиціонування товару (медичної послуги). 3. Медичне страхування та його соціально-економічні аспекти. 4. Маркетингове дослідження ринку стоматологічних послуг для підвищення їх ефективності.	2
3	Ключові аспекти комплексного дослідження ринку 1. Дослідження споживачів: 2. Аналіз конкурентів: 3. Вивчення ринкової кон'юнктури: 4. Аналіз попиту, прогнозування тенденцій, визначення місткості ринку та його сегментів. 5. Аналіз власної позиції: 6. Розробка маркетингової стратегії: (маркетинговий мікс - 4P: Product, Price, Place, Promotion)	2
3	Маркетинг в діяльності стоматологічної клініки 1. Аналіз ринку 2. Аналіз конкурентного середовища. 3. Сегментація цільової аудиторії 4. Створення профілю клієнта.	2
4	Розробка стратегії просування стоматологічних послуг. 1. Аналіз та вивчення цільової аудиторії 2. Створення фундаменту (брендінг) 3. Використання цифрових інструментів: веб-сайти, соціальні мережі, SEO. Управління репутацією клініки в онлайн-просторі.	2
	Основи ціноутворення в охороні здоров'я. 1. Базові засади ціноутворення на медичні послуги. 2. Структура ціни медичної послуги. 3. Ціноутворення в охороні здоров'я на державному рівні. 4. Особливості ціноутворення в стоматології в умовах перехідної економіки.	2
	Організація і проведення маркетингових досліджень в охороні здоров'я. 1. Визначення проблеми та цілей 2. Розробка плану дослідження 3. Збір даних 4. Обробка та аналіз 5. Впровадження результатів	2
	Маркетингова політика розподілу. Суть та значення каналів розподілу. 1. Суть маркетингової політики розподілу	2

	2. Значення каналів розподілу 3. Типи каналів розподілу	
	Стратегічний маркетинг в охороні здоров'я 1. Маркетингова стратегія у системі управління медичним закладом 2. Процес розробки маркетингової стратегії. 3. Стратегічне маркетингове планування в охороні здоров'я. 4. Управління якістю в медицині	2
	Основи стратегічного аналізу. 1. Технології стратегічного аналізу 2. Матричні методи маркетингового бізнес - планування в сфері охорони здоров'я. Розробка стратегії маркетингу в стоматологічній клініці.	2
	Всього за змістовний модуль 2	18
	Разом за модуль 1.	36

Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Менеджмент в стоматології		
1	Управління репутацією клініки в онлайн-просторі. 1. Моніторинг згадок 2. Робота з відгуками 3. Створення позитивного контенту 4. Управління соціальними мережами 5. Витиснення негативу (SERM-стратегія)	5
2	Сутність лідерства і його основні ознаки 1. Соціальний вплив 2. Міжособистісні стосунки 3. Орієнтація на мету 4. Відповідальність	4
6	Підготовка до практичних занять	9
	Всього за змістовний модуль 1	18
Змістовний модуль 2. Маркетинг в стоматології		
9	Основні групи маркетингових моделей та концепцій 1. Концепції маркетингового управління 2. Моделі охоплення ринку 3. Моделі процесу та інструментарію 4. Моделі за видами попиту	5
10	Ключові технології стратегічного аналізу маркетингу 1. Аналіз портфеля бізнеса 2. Аналіз зовнішнього середовища 3. Аналіз споживача та ринку 4. Інтегровані підходи	4
11	Підготовка до практичних занять	9
14	Підготовка до ПМК	6
	Всього за змістовний модуль 2	24
	Всього	42

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю та семестрової підсумкової атестації:

1. Вибір організаційно-правової форми клініки. Створення та управління організаційною структурою.
2. Розробка посадових інструкцій для персоналу.
3. Організація взаємодії між адміністрацією та медичним персоналом. Оптимізація робочих процесів для підвищення ефективності.
4. Ліцензування стоматологічної діяльності. Вимоги щодо забезпечення медичної та юридичної документації.
5. Дотримання стандартів інфекційного контролю.
6. Захист прав пацієнтів та медичних працівників. Відповідальність за неналежне надання стоматологічних послуг.
7. Аналіз ринку та конкурентне середовище. Сегментація цільової аудиторії та створення профілю клієнта.
8. Розробка стратегії просування стоматологічних послуг. Використання цифрових інструментів: веб-сайти, соціальні мережі, SEO. Управління репутацією клініки в онлайн-просторі.
9. Створення бюджету клініки та контроль фінансових потоків. Аналіз основних фінансових показників: рентабельність, ліквідність.
10. Ціноутворення на стоматологічні послуги. Оптимізація витрат та управління матеріальними ресурсами.
11. Планування інвестицій в оновлення обладнання та розвиток клініки.
12. Розробка та впровадження стандартів якості. Моніторинг та оцінка якості наданих послуг.
13. Робота зі скаргами пацієнтів: причини та шляхи вирішення. Оцінка задоволеності пацієнтів стоматологічними послугами.
14. Впровадження сучасних технологій для підвищення якості послуг.
15. Підбір та адаптація персоналу для стоматологічної клініки. Розробка системи мотивації та стимулювання співробітників.
16. Оцінка ефективності роботи персоналу. Професійний розвиток та навчання стоматологічного персоналу.
17. Управління конфліктами в робочому колективі.
18. Базові засади маркетингу охорони здоров'я. Ринок медичних послуг: сегментація, елементи ринку.
19. Медичний маркетинг в сучасній охороні здоров'я. Маркетинг в стоматології.
20. Комплексне дослідження ринку. Маркетингові моделі та позиціонування товару (медичної послуги).
21. Медичне страхування та його соціально-економічні аспекти.
22. Маркетингове дослідження ринку стоматологічних послуг для підвищення їх ефективності.
23. Базові засади ціноутворення на медичні послуги.
24. Структура ціни медичної послуги.
25. Ціноутворення в охороні здоров'я на державному рівні.
26. Особливості ціноутворення в стоматології в умовах перехідної економіки.
27. Маркетингова стратегія у системі управління медичним закладом та процес її розробки.
28. Стратегічне маркетингове планування в охороні здоров'я.
29. Управління якістю в медицині.

30. Технології стратегічного аналізу та матричні методи маркетингового бізнес - планування в сфері охорони здоров'я.

31. Розробка стратегії маркетингу в стоматологічній клініці.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

- Розрахунок ціни на медичну послугу з урахуванням витрат.
- Складання бізнес-плану стоматологічної клініки.

Система поточного та підсумкового контролю

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачу освіти при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – **200 балів**, в тому числі за поточну навчальну діяльність – **120 балів**, за результатами модульного підсумкового контролю – **80 балів**.

На кожному контактному занятті здобувач вищої освіти обов'язково отримує оцінку згідно стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань студентів. Протягом міжсесійного періоду на дистанційному занятті, що проводяться в синхронно (а в разі об'єктивної неможливості бути присутнім на заняттях в період сесії), здобувач освіти повинен отримати додатково не менше 4 оцінок за кожний модуль.

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного

		розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
--	--	---

На останньому занятті викладач проводить розрахунок середньої оцінки поточної успішності здобувача вищої освіти, потім проводить конвертацію балів згідно таблиці. Здобувачі освіти, які не набрали мінімальну кількість балів (3,0) до іспиту не допускаються.

ПМК здійснюється по завершенню вивчення модулю (Модуль 1), проводиться на останньому практичному занятті. До ПМК допускаються здобувачі вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних та практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги з навчальної дисципліни.

Здобувачі освіти, які складають ПМК, повинні набрати мінімальну кількість балів – 50. Передбачено два перескладання за дозволом адміністрації інституту..

Здобувачі вищої освіти, які під час вивчення дисципліни мають середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0, звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до *таблиці*, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Відповідність середнього балу поточної успішності за традиційною 4-бальною шкалою сумарній оцінці поточної успішності за модуль

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 задовільно
3,05	73	50	123		

3,1	74	50	124	D	
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130		
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Методи навчання:

1. Словесні (вербальні) методи: лекція, бесіда, розповідь, пояснення.
2. Наочні методи: ілюстрування, демонстрування, спостереження.
3. Практичні методи: ситуаційні задачі, самостійна робота, пошуково-дослідницька робота.
4. Інтерактивні методи: дискусія, кейс-метод, ситуаційний аналіз, мозковий штурм.

Методи контролю: усний контроль, письмовий, тестовий, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

В процесі вивчення дисципліни методи контролю використовуються з метою:

- діагностування і коректування знань і умінь здобувачів вищої освіти;
- обліку результативності окремого етапу процесу навчання;
- визначення підсумкових результатів навчання.

- **попередній (вихідний)** — проводиться безпосередньо перед навчанням і дозволяє правильно оцінити початковий рівень знань здобувач вищої освіти та спланувати навчання;

- **поточний** — здійснюється на кожному занятті й дає змогу виявити рівень засвоєння окремих елементів навчального матеріалу;

- **підсумковий** — слугує для перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок з певної навчальної дисципліни.

Методичне забезпечення:

1. Робоча навчальна програма
2. Силабус дисципліни
3. Тестові питання до тем практичних занять
4. Перелік питань до ПМК
6. Лекції кафедри з мультимедійним забезпеченням.

Рекомендована література:

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ):

1. Голованова І. А., Белікова І. В., Ляхова Н. О. Організація та економіка охорони здоров'я. Навчальний посібник. – Полтава, 2021. – 158 с.
2. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я. навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон. Олді+, 2022. 264 с.

Допоміжна:

1. Борщ В.І. Управління закладами охорони здоров'я: Монографія, 2020. 392 с.
2. Алькема В. Г., Сумець О. М., Кириченко О. С. Менеджмент закладу охорони здоров'я. навчальний посібник. Київ. ВНЗ «Університет економіки і права «КРОК», 2023. 244 с.
3. Ж. Б. Яворська. Електронний навчальний посібник до вивчення курсу навчальної дисципліни «Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг». Львів. 2024. 74 с.
4. Концепція МОЗ України «Концепція реформи охорони здоров'я у контексті процесів децентралізації». URL: http://trigger.in.ua/wp-content/uploads/2015/08/Health-Reform- and-Decentralization_policy-note-for-RPR.docx.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL. www.who.int.
2. Галузевий класифікатор «Довідник медичних процедур (послуг) та хірургічних операцій». URL. <https://www.dec.gov.ua/mtd/klasifikatory/>.
3. Державна служба статистики України. офіційний веб-сайт. URL. www.ukrstat.gov.ua.
4. Державна казначейська служба України. офіційний веб-сайт. URL. <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>.
5. Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України». офіційний веб-сайт. URL. <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>.

6. Департаменті управління та контролю якості медичних послуг МОЗ України. офіційний веб-сайт. URL. <https://moz.gov.ua/en/struktura>.
7. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL. <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
8. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL. www.euro.who.int.
9. Класифікація видів економічної діяльності. URL. <https://kved.biz.ua>.
10. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL. www.med122.com.
11. Медичний світ. професійна газета. URL. www.medsvit.org.
12. Медична інформаційна система. офіційний веб-сайт компанії Мед-експерт. URL. <http://medexpert.ua/ua/medichnij-zaklad/31-medichnij-zaklad/pro-rynku-v-iznoho-medychnoho-turyzmu-v-ukraini>.
13. Медико - правовий портал. URL. <http://103-law.org.ua>.
14. Міністерство охорони здоров'я України. офіційний веб-сайт. URL. <https://moz.gov.ua/>.
15. Міністерство соціальної політики України. офіційний веб-сайт. URL. <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>.
16. Національна служба здоров'я України. офіційний веб-сайт. URL. <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.
17. Національна академія медичних наук України. URL. www.amnu.gov.ua.
18. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України. офіційний веб-сайт. URL. http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/06/zb_zoz_17.xls.
19. Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL. http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZ_SUITE_NPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089
20. Український медичний часопис. медичний журнал. URL. www.umj.com.ua.
21. Українська Медична Рада. URL. <http://www.medicalcouncilukraine.org>.
22. American college of healthcare executives. URL. <https://www.ache.org/>.
23. Global Health Expenditure Database. URL. <https://apps.who.int/nha/database/ViewData/Indicators/en>.
24. Global health security Index. URL. <https://www.ghsindex.org/about/>.
25. Guidebook on promoting good governance in public-private partnerships. United Nations Economic Commission for Europe. United Nations, 2008. URL. <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/ceci/publications/ppp.pdf>.
26. European Regional Office of the World Health Organization. URL. www.euro.who.int.
27. World Health Organization. URL. www.who.int.
28. Modern healthcare. URL. <https://www.modernhealthcare.com/vital-signs-healthcare-blog>.
29. The New England Journal of Medicine. URL. <https://www.nejm.org/about-nejm/products-and-services>.

Силабус підготувала: доцент, канд.мед.наук Наталія ЛЯХОВА

Силабус розроблений за участю стейкхолдера Головного лікаря КП «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М.В.Скляфосовського ПОР» Григорія ОКСАКА